

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Силвия Атанасова Великова**,
Филологически факултет при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...
(методика на чуждоезиковото обучение /английски език/),
обявен в ДВ, бр. 57/04.07.2023 г.

Кандидат: *гл. ас. Зарина Юлева Маркова*, Филологически факултет
при ЮЗУ „Неофит Рилски“

1. Данни за конкурса

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на чуждоезиковото обучение /английски език/) участва един кандидат – гл. ас. д-р Зарина Юлева Маркова.

Представените документи по конкурса отговарят на изискванията на действащата нормативна уредба, включително на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, съгласно ЗРАСРБ. С приложената справка се удостоверява, че д-р Маркова е изпълнила минималните национални изисквания с общ брой точки по показателите – 731.6. Те значително надвишават изискваните 400 – факт, който убедително показва, че д-р Маркова е отлично подготвен кандидат за обявената академична длъжност.

2. Данни за кандидата

От информацията в професионалната биография на кандидатката става ясно, че д-р Маркова притежава солиден опит в теорията и практиката на чуждоезиковото обучение и подготовката и професионалното развитие на учителите по английски език. През 1995 г. д-р Зарина Маркова звършва ЮЗУ „Неофит Рилски“ с учителска квалификация – „учител по английски език“, а през 2013 г. придобива ОНС „доктор“ по педагогика на обучението по ... (методика на обучението по английски език) в СУ „Климент Охридски“. Работила е като учител по английски език в средното училище от 1992 г. до 2003 г., а от 2003 година, след спечелен конкурс, започва работа като преподавател (последователно асистент и главен асистент) по методика на обучението по английски език към ЮЗУ „Неофит Рилски“, където е титуляр на над 8 дисциплини в областта на методиката на чуждоезиковото обучение и езикоусвояването. Също така д-р Маркова ръководи педагогическата практика на бъдещите учители по английски език. Научната дейност на д-р Зарина Маркова включва участие в 2 международни и 5 национални проекта, в конференции в чужбина (6) и в България (8), както и ръководството на дипломанти. Д-р Маркова успешно прилага ерудицията си в областта на чуждоезиковата методика като научен ръководител на магистърската програма „Лингвистични аспекти на чуждоезиковото обучение“ и на професионалната квалификация „Учител по чужд език“ (редовна и задочна). Не на последно място трябва да се отбележи, че д-р Зарина Маркова е търсен експерт като обучител на учители, в това число и като онлайн обучител. Водила е курсове за повишаване на квалификацията на учителите по английски език към Британски съвет – София в периода 1998-2015; била е член на ръководния екип на *SEETA Small-scale Teacher-led Research Project* (2014-2016) и е ръководила международната дейност на *Българската асоциация на преподавателите по английски език*

(БАПА) като член на Управителния съвет на БАПА в периода 2009-2018. През 2016 година д-р Зарина Маркова заслужено е удостоена с престижната Международна награда на *Международната федерация на асоциациите на преподавателите по езици* – Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes (FIPLV).

3. Публикации по конкурса

Публикациите, които кандидатката представя за участието си в конкурса, включват: 2 самостоятелни монографии; 15 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (вкл. в Scopus и в Web of Science) (7 от тях са в съавторство); 3 глави в колективни монографии.

Научните публикации по конкурса маркират и проследяват значими изследователски проблеми в областта на чуждоезиковото обучение, езикоусвояването и подготовката и професионалното усъвършенстване на учителите по езици. По-конкретно д-р Маркова тематично обособява работата си в две научно-изследователски направления: 1) формиране и развиване на умения за саморефлексия и самооценка, за екипна работа и творчество в квалификацията и професионалното развитие на учителите по английски език; 2) влиянието на индивидуалните характеристики на обучаваните върху усвояването на чужд език.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Маркова участва с основен хабилитационен труд на тема *Аз-ефективност в подготовката на бъдещите учители по английски език*. (2019). Русе: Авангард принт (ISBN 978-954-337-387-1). По-подробно ще се спира на това изследване, тъй като според мен, то стои в центъра на изследователските интереси и постижения на д-р Маркова. В труда си

авторката умело представя значимостта на темата, посветена на актуален „феномен“, чието осветляване „би спомогнало за по-успешна теоретична и практическа подготовка на преподавателите по чужд език“ (Маркова, 2019: 7). Първата глава разкрива ключови измерения на преподавателската ефективност в контекста на обучението по чужд език. Интерес представлява подробният анализ на влиянието на убежденията и самооценката на преподавателите върху ефективността на тяхната работа. Втората глава фокусира върху Аз-ефективността на учителите по английски език. В нея авторката извежда и убедително изяснява проблеми от концептуално, терминологично и методологическо естество – напр. некоректната синонимна употреба на словосъчетанията „преподавателска ефективност“ и „преподавателска Аз-ефективност“, която възпрепятства адекватното проучване на конструкта Аз-ефективност (Маркова 2019: 21). Сред качествата на монографията са и заключенията, които авторката базира на резултати от собствени емпирични изследвания. Във втората глава д-р Маркова (2019) на емпирична основа разглежда връзката между Аз-ефективността на учителите по английски език; степента, в която владеят езика и употребата на езика-цел в процеса на преподаване. Третата глава на монографията анализира източниците на Аз-ефективността на учителите по английски език. Като се позовава на социокогнитивните концепции на Алберт Бандура, авторката разглежда Аз-ефективността на български стажант-учители по английски език от перспективата на четири основни източника на информация – енактивен/директен опит; косвен опит; социално убеждаване; и афективна възбуда (Маркова 2019: 50). Четвърта глава дискутира значимата тема за знанията на бъдещите учители по английски език. По идентичен с предходните глави начин дискусиата е поставена на теоретична и изследователска основа.

Авторката и в тази глава защитава своите тези като представя и анализира резултатите от изследване върху „предварителното знание” на бъдещите учители относно преподаването и усвояването на чужд език, проведено със студенти от ЮЗУ „Неофит Рилски“. Особено ценна в научен аспект е последната, пета, глава на монографията. Тя има подчертано приносен и иновативен характер. В нея Маркова (2019) прави изключително подробен анализ на предишни концептуализации и предлага свой нов модел на формиране на преподавателската Аз-ефективност. Моделът на Маркова (2019) позволява да се анализират случаи от практиката, които предишните модели не могат да обяснят. Той „предлага по-нюансирана картина на отношението между знанията и убежденията на учителите и източниците на тяхната Аз-ефективност“ (Маркова 2019: 115). Следователно категорично може да се твърди, че е налице научен принос не само към българската, но и към международната специализирана литература за преподавателската Аз-ефективност. Безспорно представената монография има иновативен характер и изразявам убедеността си, че тя е полезен ресурс за практики, изследователи и студенти и за по-широка аудитория от читатели с интерес към практиката на обучението на учители по чужди езици. Този научен труд разширява полето от теоретични знания за Аз-ефективността в процеса на подготовката на преподаватели по чужди езици и предлага ценни практически идеи и решения, които биха довели до „дълготрайно посвещаване на учителската професията и до положителни промени в образователните практики.“ (Маркова 2019: 117).

4. Оценка на приносите на представената научна продукция

Представената справка отразява подробно и коректно приносите на научната продукция на кандидатката.

Сред тях с висока научна значимост и перспективност се откроява не само предложеният нов модел на формиране на преподавателската Аз-ефективност, но и проверката на приложимостта на модела спрямо различни педагогически ситуации. С приносен характер са публикациите на д-р Маркова, представящи резултатите от изследване на нагласите на бъдещите учители по английски език спрямо самооценяването (№ 6.2 и № 7.2); ролята на творческото мислене (№ 7.4), стремежа за учене и самоусъвършенстване през целия живот (№ 7.3, № 7.8, № 7.10, № 7.11), формирането на умения за „изследване в действие” (action research) (№ 7.9, № 7.12) в квалификацията и професионалното развитие на учителите. Подкрепям авторовата концепция за ключовата роля на процеса на самооценяване както по време на педагогическата практика на бъдещите учители по чужд език, така в обучението им по теоретичните дисциплини (№ 6.2).

Приносни моменти притежават и изследванията на д-р Маркова в областта на индивидуалните характеристики на обучаваните. Тя създава и апробира учебни дейности и тестови инструменти от позицията на разбирането за „Множество интелигентности“ (свързани с монографията „Приложение на теорията за множеството интелигентности и ефективност на обучението по английски език в началното училище”); проучва ролята на творческото себеизразяване в учебния процес (№ 10.2 и № 10.3) и факторите, които вляят върху мотивацията и тревожността на обучаваните при изучаване на английски език (№ 7.7, № 6.1 и № 6.3, № 7.1).

Справката с цитиранията (общо 20 на брой) в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; в монографии, в колективни томове с научно рецензиране и в статии в списания с научно рецензиране, е свидетелство за разпознаваемостта на д-р Маркова в

научните среди в България и чужбина.

5. Преподавателска дейност

Справката за преподавателската активност на д-р Зарина Маркова респектира с броя (общо 10) лекционни курсове, упражнения и практически занятия в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, към които е създава учебни програми и учебни материали, включително в електронната обучителна платформа Blackboard.

Нейната извънаудиторна заетост включва ръководство на 7 дипломанти.

Участвала е с доклади в 14 международни и национални научни форуми и е член на 4 национални и международни професионални и научни асоциации.

6. Заключение

Като се имат предвид изтъкнатите факти и обстоятелства, убедено и категорично предлагам на уважаемото научно жури на гл. ас. д-р Зарина Юлева Маркова да бъде присъдена академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (методика на чуждоезиковото обучение (английски език)) в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

15.10.2023 г.

Велико Търново

доц. д-р Силвия Великова

OPINION

by Associate Professor **Sylvia Atanasova Velikova, PhD**

Faculty of Modern Languages, St Cyril and St Methodius University of Veliko Tarnovo, regarding the appointment of an ASSOCIATE PROFESSOR in the professional field 1.3. *Pedagogy of Education in ... (methodology of foreign language teaching /English/)*, announced in *State Gazette* No. 57/04 July 2023

Candidate: *Assistant Professor Zarina Yuleva Markova, PhD*

Faculty of Philology, South-West University “Neofit Rilski”

1. Information concerning the selection procedure

The sole candidate in the announced competition for the academic position of Associate Professor in the professional field 1.3. *Pedagogy of Education in ... (methodology of foreign language teaching /English/)* is Assistant Professor Zarina Yuleva Markova, PhD.

The submitted documents for the competition comply with the requirements of the current regulations, including the minimum national requirements for occupying the academic position of “Associate Professor”, according to the *Law for the development of academic staff in the Republic of Bulgaria* (ЗПАЧБ). The submitted documents certify that Dr. Markova has met the minimum national requirements with a total score on all indicators – 731.6. This score significantly exceeds the required 400 points, which sets out convincing evidence that Dr. Markova has acquired the highest level of competence relevant to the announced academic position.

2. Information concerning the Candidate

Dr. Markova’s academic CV demonstrates that she has solid experience and

achievements in the areas of foreign language teaching and the preparation and professional development of English language teachers. In 1995, Dr. Zarina Markova graduated from South-West University “Neofit Rilski” with a qualified teacher status (*Teacher of English*). In 2013, she obtained a PhD in *Pedagogy of education in ... (methodology of English language teaching)* at Sofia University. She was a secondary school English teacher from 1992 to 2003. Since 2003, she has been teaching (as assistant and assistant professor) methodology of teaching English at the South-West University, where she also gives lectures and seminars in more than 8 disciplines in the field of foreign language teaching methodology and language acquisition. In addition, Dr. Markova coordinates and supervises the teaching practice of prospective English language teachers. Her academic activity includes participation in 2 international and 5 national projects; attendance in conferences abroad (6) and in Bulgaria (8); as well as supervision of undergraduate and graduate students. Dr. Markova builds on her erudition in the field of foreign language methodology as an academic coordinator of the Master’s program *Linguistic Aspects of Foreign Language Education* and the professional qualification *Foreign Language Teacher* (full-time and part-time programs). Last but not least, it should be noted that Dr. Zarina Markova is a sought-after expert as a teacher trainer, including as an online trainer. She ran teacher development courses for the British Council – Sofia in the period between 1998-2015. Dr. Markova was also a member of the coordinating team of the *SEETA Small-scale Teacher-led Research Project* (2014-2016). She was responsible for the international activities of the *Bulgarian English Language Teachers’ Association* (BETA) as a member of BETA Executive Committee in the period between 2009-2018. In 2016, Dr. Zarina Markova was awarded the prestigious International Award of the *International Federation of Associations of Language Teachers* – Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes (FIPLV).

3. Publications submitted for the purposes of the selection procedure

The Candidate has submitted the following publications as part of her application: 2 monographs; 15 articles published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases (including Scopus and Web of Science) (7 of the articles are co-authored); 3 chapters in collective monographs.

Dr. Markova's publications explore significant research issues in the area of foreign language learning, language acquisition and the preparation and professional development of language teachers. More specifically, Dr. Markova thematically divides her work into two research areas: 1) the formation and development of self-reflection and self-assessment skills, as well as skills for teamwork and creativity in the preparation and professional development of English language teachers; 2) the influence of learner individual characteristics on the acquisition of a foreign language.

Dr. Markova's major publication is a study examining the topic *Self-efficacy in the preparation of future teachers of English*. (2019). Ruse: Avant-garde Print (ISBN 978-954-337-387-1). In my opinion, this study holds a central place in Dr. Markova's research activity and achievements. For this reason, in what follows, I will discuss it in more detail. In her study, Dr. Zarina Markova convincingly establishes the significance of the topic which examines a current "phenomenon", the illumination of which "would contribute to the more successful theoretical and practical education of foreign language teachers" (Markova, 2019: 7). The first chapter reveals some key dimensions of teaching effectiveness in the context of foreign language teaching. Of interest is the detailed analysis of the influence of teachers' beliefs and self-assessment on the effectiveness of their work. The second chapter focuses on the self-efficacy beliefs of English language teachers. In this chapter of the monograph, the author brings out and convincingly clarifies problems of a conceptual, terminological and methodological nature – e.g., the incorrect synonymous use of the terms "teaching

effectiveness” and “teaching self-efficacy”, which hinders the adequate study of the construct self-efficacy (Markova 2019: 21). Among the key contributions of the monograph are the conclusions emerging from her own empirical research. In the second chapter, Dr. Markova (2019) empirically examines the relationship between English language teachers’ self-efficacy; the extent to which they master the language; and the use of the target language in the teaching process. The third chapter of the monograph analyzes the sources of English teachers’ self-efficacy beliefs. Referring to Albert Bandura’s sociocognitive approach, the author examines Bulgarian prospective English teachers’ self-efficacy beliefs from the perspective of four main sources of information – enactive mastery; vicarious experience; verbal/social persuasion; and emotional arousal (Markova 2019: 50). The fourth chapter discusses the important topic of future teachers’ cognition. As in the previous chapters, the discussion is theoretically and empirically grounded. In this chapter, the author presents and analyzes the results of a study on the “prior knowledge” of future teachers regarding the teaching and learning of a foreign language. The participants in the study are students from South-West University “Neofit Rilski”. The last, fifth, chapter of the monograph has key research significance with its innovative nature. In this part of the study, Markova (2019) provides a detailed analysis of previous conceptualizations of self-efficacy and offers her new model of the formation of teaching self-efficacy. Markova’s (2019) model allows the analysis of cases from practice that previous models cannot explain. It “offers a more nuanced picture of the relationship between teachers’ knowledge and beliefs and the sources of their self-efficacy” (Markova 2019: 115). Therefore, clearly, Dr. Markova’s work makes a contribution not only to the Bulgarian, but also to the international research on teacher self-efficacy beliefs. Undoubtedly, the monograph is innovative in nature and it is a useful resource for practitioners, researchers and students, and for a wider audience of readers interested

in the practice of foreign language teacher education. This scientific work expands the field of theoretical knowledge about self-efficacy in the process of educating foreign language teachers and offers valuable practical ideas and solutions that would lead to “long-term commitment to the teaching profession and to positive changes in the educational practices” (Markova 2019: 117).

4. Evaluation of the significance and the innovative nature of the Candidate’s publications

The submitted summary of contributions reflects in detail and accurately the innovative nature and merits of the candidate’s research.

It is important to note that not only the proposed new model of the formation of teaching self-efficacy, but also the verification of the model’s applicability to different pedagogical situations stands out with high scientific significance and research potential. In addition, Dr. Markova’s publications presenting the results of research on the attitudes of future English language teachers towards self-assessment (No. 6.2 and No. 7.2); the role of creative thinking (No. 7.4), the pursuit of lifelong learning and self-improvement (No. 7.3, No. 7.8, No. 7.10, No. 7.11), the formation of skills for “action research” (No. 7.9 , No. 7.12) in the qualification and professional development of teachers offer valuable contributions to the research field of teacher education and development. In this respect, the author correctly highlights the key role of the self-assessment process both during the teaching practice of future foreign language teachers and during their university input (theoretical) courses (No. 6.2).

Dr. Markova’s research in the field of learner differences has significant merits. She has designed and tested a series of learning activities and research instruments from the perspective of “Multiple Intelligences” theory (related to her book “Application of the Theory of Multiple Intelligences and the Effectiveness of English

Language Teaching in Elementary School”). Dr. Markova also explores the role of creative self-expression in the learning process (No. 10.2 and No. 10.3) and the factors that influence learner motivation and anxiety in learning English (No. 7.7, No. 6.1 and No. 6.3, No. 7.1).

The submitted record of citations (20 in total) in scientific publications, referenced and indexed in world databases with scientific information; in monographs, in peer-reviewed collective volumes and in articles in peer-reviewed journals, indicates that Dr. Markova has gained substantial recognition in the research community in Bulgaria and abroad.

5. Teaching activity

The information in the submitted documentation shows that Dr. Zarina Markova has developed an impressive number of theoretical and practical courses (a total of 10) in the Bachelor’s and Master’s programmes at South-West University. The teaching materials have also been designed for use in the online platform *Blackboard*.

Dr. Zarina Markova’s professional and academic engagement and activity includes membership in 4 national and international professional and scientific associations.

6. Conclusion

Taking into account all of the above, without any **reservations I strongly recommend** the appointment of Dr. Zarina Yuleva Markova, PhD as *Associate Professor* in the professional field 1.3. *Pedagogy of Education in ...* (methodology of foreign language teaching /English/) at South-West University “Neofit Rilski”.

15 October 2023

Veliko Tarnovo

Associate Professor Sylvia Velikova, PhD